

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van
5.1.2.e

Datum
09 augustus 2022

Referentie
33754485

Bijlagen
[1] Kamerbrief
[2] Informatie beslisnota

Intern OCW afgestemd
IB, OWB

nota

Kamerbrief ondersteuning voor de Nederlandse
deelnemers aan het Europese Universiteiten Initiatief

Aanleiding

Op 6 juli jl. bent u akkoord gegaan met de voorstellen voor de besteding van de resterende 10%-studievoorschotmiddelen voor hoger onderwijs. Een van deze voorstellen betrof de financiering voor de Europese universiteiten. In de Kamerbrief kondigt u deze tijdelijke financiering aan en gaat u in op de motie over het mogelijk wegnemen van ervaren knelpunten van de Europese universiteiten. In de bijlage is integraal alle relevante informatie uit eerdere besluitvorming omtrent dit onderwerp opgenomen.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd de bijgevoegde brief te ondertekenen.

Kernpunten uit de brief

- U doet in de brief de motie van de leden Paternotte (D66) en Van der Woude (VVD) af om in kaart te brengen met welke belemmeringen en bezwaren de Europese universiteiten te maken hebben en vervolgens na te gaan hoe de geïnterpreteerde belemmeringen weggenomen kunnen worden.
- U licht toe welk belang Nederland hecht aan de Europese universiteiten allianties en welke kansen de allianties bieden voor het hoger onderwijs.
- U benoemt dat het ministerie jaarlijks bijeenkomsten met de Europese universiteiten organiseert om ervaringen uit te wisselen, de toekomst van het initiatief te bespreken en ervaren knelpunten te bespreken.
- U gaat in op de knelpunten m.b.t. accreditatie van gezamenlijke opleidingen, macrodoelmatigheidstoetsing en financiering.
 - Accreditatie: de Europese aanpak voor de accreditatie van gezamenlijke opleidingen is nog niet in alle landen geïmplementeerd (wel in NL), waardoor accreditatie in de praktijk extra werk kost.
 - Macrodoelmatigheidstoetsing: in Nederland vindt macrodoelmatigheidstoetsing los van accreditatie plaats, al kunnen de processen wel parallel lopen. Daarnaast vinden instellingen het lastig om het zowel het internationale als nationale arbeidsmarktperspectief van de opleiding toe te lichten.
 - Financiering: hoewel nationale financiering geen vereiste is vanuit de EC, roept de EC lidstaten vaker op om de Europese universiteiten aanvullend te financieren. Nederland deed dit tot nu toe niet buiten de lumpsum financiering om, maar kan dit nu wel doen met de 10%-studievoorschotmiddelen.

Datum
9 augustus 2022

- Instellingen die deelnemen aan het initiatief kunnen 4 jaar lang €250.000 ontvangen van OCW.
- Instellingen die nog niet deelnemen, maar dit wel willen kunnen een bedrag van €50.000 krijgen t.b.v. de voorbereidingen van een nieuwe aanvraag. Als hun aanvraag wordt gehonoreerd kunnen zij ook aanspraak maken op het bedrag van €250.000 voor 4 jaar.
- Instellingen die toetreden tot een bestaande alliantie ook het bedrag van €250.000 voor 4 jaar ontvangen.
- Vervolgens licht u toe waar instellingen de middelen aan kunnen besteden en hoe ze de resultaten dienen te verantwoorden.
- Tot slot geeft u aan dat het ministerie betrokken kan zijn bij de uitvoering van twee Erasmus+ pilots indien de aanvraag van een Europese universiteit wordt gehonoreerd. Het gaat om pilots over een Europees diploma label en een juridische status.

Toelichting

- **Politieke context:**
 - U heeft net als uw voorganger uw steun uitgesproken voor de Europese universiteiten allianties.
 - Er ligt een D66-VVD motie waarin u wordt verzocht om in kaart te brengen met welke belemmeringen en bezwaren de Europese universiteiten te maken hebben en vervolgens na te gaan hoe de geïntariseerde belemmeringen weggenomen kunnen worden. Middels deze brief geeft u invulling aan de motie.

Integrale informatie beslisnota

Onderstaande informatie komt onaangepast uit een bredere nota van 19 mei jl. over de invulling van de 10 procent-studievoorschotmiddelen en de reactie op uw vragen m.b.t. 10 procent- studievoorschotmiddelen van 14 juni jl.

Aanleiding

In deze nota wordt u een voorstel gedaan voor de besteding van de 'niet bestemde ruimte' van de '10 procent specifieke stimulering van de studievoorschotmiddelen. In het regeerakkoord is opgenomen dat deze middelen behouden blijven voor het hoger onderwijs. We stellen voor om nu alleen te besluiten over op te starten initiatieven die nog in 2023 tot bekostiging/betaling kunnen komen (en daarna doorlopen tot en met 2026), en voorstellen die in 2024 starten op te nemen in een eventuele volgende ronde/nota. Dit past bij de voor deze middelen afgesproken spelregels.

Het voorstel 'Europese universiteiten' maakt hier onderdeel van uit. Het betreft financiële ondersteuning om de internationale samenwerking tussen Nederlandse en andere Europese hogeronderwijsinstellingen binnen het Europese Universiteiten Initiatief te stimuleren.

U wordt gevraagd:

- in te stemmen met: financiering voor de Nederlandse deelnemers aan het Europese Universiteiten Initiatief

10 procent specifieke stimulering

De extra middelen die beschikbaar zijn gekomen uit het studievoorschot zijn voor 90 procent via de Rijksbijdrage naar de instellingen gegaan om hen ruimte te bieden om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren (de zogenaamde Kwaliteitsafspraken Hoger Onderwijs). De overige 10 procent van de middelen uit het studievoorschot zijn gereserveerd voor specifieke stimulering van landelijke prioriteiten. Een deel van deze 10 procent specifieke stimulering is eerder al structureel of incidenteel aangewend c.q. bestemd voor: regionale samenwerking gericht op doorstroom van toeleverend onderwijs aan ho, de Expertgroep Toegankelijkheid Hoger Onderwijs (ETHO), de City Deal Kennis Maken, de Versnellingsagenda, Open & Online Onderwijs, het Comeniusprogramma & ComeniusNetwerk, de Nederlandse Hogeronderwijspremie, Impuls op de medezeggenschap, wisselstroomtrajecten hbo-wo en onderzoek naar het hoger onderwijs.

Criteria

Aangezien het hier om studievoorschotmiddelen gaat (studenten hebben hier hun studiefinanciering destijds voor 'ingeleverd'), gelden criteria t.a.v. de besteding. Deze helpen bij de keuze voor het honoreren van initiatieven. De criteria zijn:

- Passend bij het studievoorschot, namelijk om te investeren in de toegankelijkheid en de kwaliteit van het onderwijs. In het bijzonder gericht op studenten en docenten;
- Passend bij de huidige Strategische agenda;
- Initiatieven met de grootste impact (te verwachten effecten) op de kwaliteit en toegankelijkheid;
- Komt anders niet tot stand;
- Tijdelijk, tenzij een goed argument;
- Eenvoudig in de bekostiging kunnen worden verwerkt en een goede financiële onderbouwing;
- Goede regie bij uitvoering en verantwoording.

<i>Voorstel</i>	Europese universiteiten
<i>Toelichting voorstel</i>	<ul style="list-style-type: none">• Het doel van dit voorstel is om de internationale samenwerking tussen Nederlandse en andere Europese hogeronderwijsinstellingen binnen het Europese Universiteiten Initiatief te stimuleren.• Het Europese Universiteiten Initiatief bestaat momenteel uit 41 allianties (netwerken). In 13 van deze allianties zijn Nederlandse hogeronderwijsinstellingen (11 universiteiten en 2 hogescholen) vertegenwoordigd.• Alle allianties ontvangen financiering vanuit Erasmus+ voor ontwikkelingen op het gebied van onderwijs. Ook hebben bijna alle allianties een top-up financiering vanuit Horizon 2020 aangevraagd en toegekend gekregen voor onderzoek.• Daarnaast ontvangen veel deelnemende hogeronderwijsinstellingen extra financiering van nationale overheden. In Nederland gebeurt dit niet, omdat een instelling de mogelijkheid heeft om vanuit de lumpsum middelen voor de ontwikkeling van de eigen alliantie toe te kennen. Echter geven de betrokken Nederlandse instellingen aan dat dit niet voldoende toereikend is om de gestelde ambities van de alliantie te realiseren. Dit zet volgens de instellingen ook de samenwerking met hun internationale alliantiepartners onder druk.

	<p>Daarnaast wordt vanuit de Europese Commissie het verzoek aan lidstaten om aanvullend te financieren dringender.</p> <ul style="list-style-type: none">• OCW kan deze internationale samenwerkingen op het gebied van onderwijs stimuleren door toekenning van nationale financiering voor een periode van 4 jaar om de alliantie te ondersteunen in de ontwikkelingsfase.• Ook kan OCW geïnteresseerde hogeronderwijsinstellingen die nog geen deelnemer zijn financieel ondersteunen in hun voorbereidende activiteiten voor de selectieprocedure voor het initiatief, met als onderliggend doel om vooral de vertegenwoordiging van het Nederlandse hbo te vergroten door de drempel voor de aanvraag te verlagen. Deze financiële ondersteuning geldt voor de aankomende twee calls (2023 en 2024).• De financieringsvormen leiden tot een tijdelijke verhoging van de lumpsum. <p>Afspraken over de bestedingsdoelen:</p> <ol style="list-style-type: none">a. De middelen voor onderwijs dienen besteed te worden aan onderwijskwaliteit, bijvoorbeeld door mobiliteit te stimuleren, brede inclusie van studenten in internationaliseringsactiviteiten, ontwikkeling van een virtuele campus of ontwikkeling gezamenlijke opleidingsprogramma's of onderwijsdelen (microcredentials).b. Een minimale voorwaarde voor aanspraak op de middelen is dat de instellingen zich inzetten voor kennisdeling met de rest van het hogeronderwijsveld zodat ook instellingen die geen onderdeel uitmaken van het Europese Universiteiten Initiatief profiteren van de opgedane ervaringen en kennis. Dit kan bijvoorbeeld door een buddy te worden van een instelling die in de toekomst wil toetreden tot het initiatief.
--	--

	<p>c. De 13 instellingen die deelnemen aan het Europese Universiteiten Initiatief ontvangen automatisch de nationale financiering voor onderwijs. De redenering is dat dit geselecteerde instellingen uit een competitieve Europese call zijn en het daarom onnodig is om hier een aanvullende selectie op toe te passen, evenals onwenselijk met oog op de extra belasting die een aanvullende selectie voor nationale financiering met zich meebrengt.</p> <p>d. Instellingen die aanspraak willen maken op de financiële steun voor de selectieprocedure van een nieuwe call om toe te treden tot het initiatief dienen dit aan te kunnen tonen dat zij een aanvraag hebben ingediend voor de calls van 2023 of 2024 (ongeacht of de alliantie wordt geselecteerd).</p>				
<i>Benodigde financiën</i>		2023	2024	2025	2026
	Aantal deelnemers * (€250.000 per deelnemer)	€ 3,25 miljoen	€ 3,25 miljoen	€ 3,25 miljoen	€ 3,25 miljoen
	Financiële ondersteuning van instellingen die willen toetreden tot het initiatief (€50.000 per deelnemer)	PM	PM	PM	PM
	Totaal	€ 3,25 miljoen	€ 3,25 miljoen	€ 3,25 miljoen	€ 3,25 miljoen

	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal deelnemers* (calls 2019 en 2020): 13 instellingen • Bedrag per instelling per jaar voor onderwijs: €250.000 • Doorlooptijd: 4 jaar per deelnemer • Bedrag per instelling voor selectieprocedure (calls 2023 en 2024): €50.000 <p>* In 2022, 2023 en 2024 zijn er nieuwe calls voor allianties. De call van 2022 is onlangs gesloten. De resultaten worden halverwege 2022 bekendgemaakt. De komst van nieuwe calls betekent dat meer Nederlandse instellingen kunnen worden geselecteerd. Echter zullen de 2022 en 2023 calls zeer beperkt nieuwe allianties voortbrengen aangezien het grootste gedeelte van het budget wordt gereserveerd van de continuering van allianties uit de 2019 en 2020 calls.</p> <p>Uitgaande van bovenstaande tabel ontvangen de 13 huidige deelnemers samen maximaal €3.250.000 per jaar. Uitgaande van een schatting dat misschien wel 10 tot 15 instellingen nog willen toetreden tot het initiatief gaat het om mogelijk in totaal €500.000 tot €750.000 verspreid over de verschillende jaren (calls). Indien sommige instellingen daadwerkelijk worden geselecteerd ontvangen zij ook de €250.000 per jaar, gedurende vier jaar. Onze inschatting is dat de toename van nieuwe deelnemers in 2022 en 2023 nog zeer beperkt het geval zal zijn en mogelijk in 2024 iets meer.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Te verwachten resultaten? • Hoe resultaten verantwoorden/met en (verantwoording en effect)? 	<p>Te verwachten resultaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een impuls voor de deelnemende instellingen om hun alliantie te ontwikkelen en gezamenlijke ambities te verwezenlijken, denk aan: opzetten van joint programmes, optuigen van virtuele campussen, stimuleren van mobiliteit van

	<p>studenten en staff, uitvoering van coördinerende taken met de internationale partners, opleiden en ondersteunen van staf en initiatieven op het gebied van de Sustainable Development Goals, die centraal staan in het Europese Universiteiten Initiatief.</p> <ul style="list-style-type: none">• Kennisdeling van ervaringen die binnen het initiatief zijn opgedaan met de rest van het (Nederlandse) hogeronderwijsveld. Denk hierbij aan ervaring met joint programmes microcredentials, internationale samenwerking, hybride/virtuele/fysieke mobiliteit en Europese accreditatie.• In geval van aanvullende financiële ondersteuning bij het indienen van aanvragen voor nieuwe calls een drempelverlaging voor hogescholen om te participeren en betere vertegenwoordiging. Het streven is om na de aankomende calls een vertegenwoordiging van 8 tot 10 Nederlandse hogescholen in het initiatief te hebben. <p>Verantwoording:</p> <ul style="list-style-type: none">• Instellingen die financiering ontvangen voor de ontwikkeling van hun alliantie dienen in het jaarverslag een terugkoppeling te geven van de behaalde resultaten.• Instellingen die financiële steun voor de selectieprocedure ontvangen dienen aan te tonen dat zij een aanvraag hebben ingediend, waarna de financiële steun kan worden toegekend.
--	---

Advies:

- Past binnen de gestelde criteria
- Belangrijk dat Nederland niet achterblijft bij de ontwikkeling van Europese universiteiten.

Gaat u akkoord?

-